PETERSEN®

ET MAGASIN OM TEGL OG ANSVARLIG ARKITEKTUR

DET ER OK AT VÆRE STOLT

(HVIS MAN HAR NOGET AT VÆRE STOLT OVER)

Vi er et lille teglværk i et lille land.
Vi er ikke født til at være på verdenskortet.

Vi fremstiller et meget enkelt og u-fancy produkt, som er uberørt af de sidste mange hundrede års udvikling. Vi former og brænder leret, som vores familie har gjort det på samme sted i syv generationer.

Vi laver mursten. Og vi er stolte. Stolte, fordi vores sten vælges af dygtige arkitekter over hele verden. Vælges til unikke bygningsværker. Vælges, fordi stenene trods deres enkelhed tilføjer bygningsværkerne en særlig aura.

Stirling Prize, der uddeles af RIBA, blev den 29. september 2013 givet til arkitektfirmaet Witherford Watson Mann for tegnestuens suveræne restaurering af Astley Castle. Vi var med ved prisoverrækkelsen – stolte over, at det er sten fra Petersen Tegl, der er anvendt til projektet.

Vi er – synes vi selv – berettiget til at være stolte over at fremstille et produkt, som bliver værdsat af så mange. Et produkt, som med samme selvfølgelighed føjer sig ind i et 1000 år gammelt slot i England, som det indgår i et ultramoderne højhus opført i Sverige i 2012.

Et produkt, som har sat os på verdenskortet.

RIBA · CPD PROVIDERS NETWORK · RIBA

Foto, Karlstad Punkthus: Anders Sune Berg - Fotos, Astley Castle: Phillip Vile

Der er et godt overblik over Karlstad fra det 59 meter høje, nye hus. For enden af kanalen midt i billedet ses Löfbergkoncernens 45 meter høje hovedsæde – opført i 60erne – der danner pendant til det nye punkthus.

Det 19 etager høje punkthus markerer sig som en slank, velmoduleret skulptur og et nyt vartegn for byen.
At huset fremstår så spændstigt skyldes blandt andet, at alle fire facader har et knæk indad, så planen antyder en stjerneform.

WINGÅRDH ARKITEKTKONTOR HAVDE OPRINDELIGT TÆNKT SIG DET NYE BEBOELSESHUS I KARLSTAD BEKLÆDT MED GLAS, MEN EN FACADE AF KOLUMBA VISTE SIG AT VÆRE EN MINDRE KOSTBAR LØSNING.

Byen Karlstad ligger smukt på den nordlige side af Sveriges største – og Europas tredjestørste – sø, Vänern. Beliggenheden i et deltaområde, hvor byen krydses af mange elve og kanaler, giver nogle enestående muligheder for at skabe rammer for liv langs vandet. Senest har Wingårdh Arkitektkontor beriget byen med et usædvanligt vellykket punkthus, der indtagende og naturligt forholder sig til både vand og by.

Da jeg ankommer til kanalen, hvor den nye bygning ligger på østsiden i området Bryggudden, bliver jeg omgående betaget. Det 59 meter høje punkthus med 62 lejligheder er udført med stort raffinement og ynde og virker på trods af sit volumen ikke voldsomt. Tværtimod markerer det sig som en slank og velmoduleret skulptur – et nyt vartegn for byen – der med sin arkitektur og detaljering fastholder beskueren, og man inspireres til at gå rundt om bygningen igen og igen for at nyde den fra alle vinkler.

Punkthuset står på et plateau med et trappeanlæg i fyrretræ, og mødet mellem hus og grund virker derfor enkelt og afslappet – en badebro med et højhus på. »I vores første forslag havde vi stillet huset på pæle i vandet, men løsningen med et plateau skabte en bedre adgang for byens borgere, som er velkomne

Punkthus i Karlstad
Bygherre: Uddprojektet Ett AB
Arkitekt: Wingårdh Arkitektkontor AB
Entreprenør: Byggbolaget i Värmland AB
Sten: K57
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Anders Sune Berg

Wingårdh Arkitektkontor vandt den indbudte konkurrence om en bebyggelsesplan, der ændrer Bryggudden fra at rumme industri og havnevirksomhed til overvejende at være et beboelsesområde.

To af husets hjørner er udført med åbne, udkragede altaner, i de to andre hjørner mødes glasset uden sprosser. Begge løsninger bevirker, at hjørnerne fremstår svævende og transparente.

PUNKTHUS SOM VELMODULERET SKULPTUR

til at færdes her og til at slå sig ned på trappeanlægget«, fortæller projektets sagsarkitekt, Elin Wallinder, som jeg møder ved huset.

Overgang fra træplateau til hus formidles af nederste etage, der visuelt fungerer som fundament, som mimer trappeanlæggets horisontale linjer. Dette facadeudsnit er udført i sandfarvet puds – med et vandret relief, der optager de horisontale vinduesbånd.

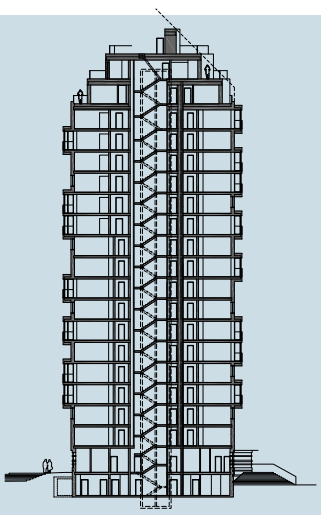
At huset fremstår så spændstigt skyldes blandt andet, at alle fire facader har et knæk indad, så planen antyder en stjerneform. To hjørner er udført med åbne, udkragede altaner, i de to andre hjørner mødes glasset uden sprosser. Begge løsninger bevirker, at hjørnerne fremstår svævende og transparente.

Bygningens levende udtryk opstår desuden i kraft af de varierede vinduesformater, franske altaner og karnapper, der afspejler de bagvedliggende rums forskellige behov for lysindtag. Karnapperne har en praktisk funktion, men udført i varierede højder, der strækker sig over én til tre etager, optræder de i høj grad tillige som et kompositorisk element i facadeudformningen.

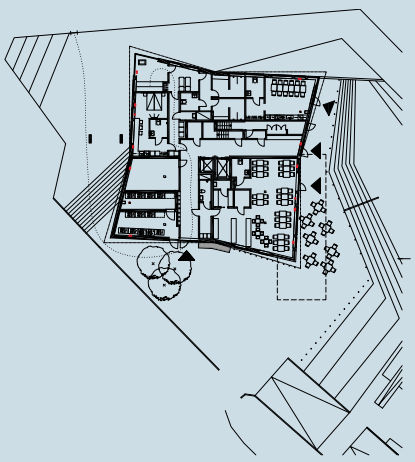
Punkthuset er udført med en facade af Kolumba, men det var ikke arkitekternes oprindelige valg. Bygningen er resultatet af en indbudt konkurrence fra 2008, udskrevet af Jakten Fastigheter AB – et boligselskab, ejet af Löfbergkoncernen, der bad fire tegnestuer om at udarbejde en bebyggelsesplan for hele Bryggudden, foruden forslag til et punkthus. Planen indebærer, at området etapevis ændres fra at rumme industri og havnevirksomhed til overvejende at være et boligområde. »I vores forslag var alle planlagte bygninger beklædt med tegl på nær punkthuset, som vi foreslog beklædt i guldanodiseret aluminium. Efter at vi havde vundet konkurrencen, ændrede vi beklædningen til guldfarvet glas, men i den efterfølgende bearbejdningsfase bad bygherren os om at finde et mindre kostbart facademateriale. Herefter var det oplagt at tænke i tegl, men det skulle være en fornem tegl, der ville adskille sig fra områdets øvrige murede huse. Vi foreslog Kolumba, der som regel opfattes som en kostbar sten, men som i dette tilfælde var særdeles konkurrencedygtig. Sammen med bygherren valgte vi en mørk udgave af Kolumba, der med sit store farvespektrum optager alle nuancer i omgivelserne. Stenen er tilsat små mængder gult ler, og de gyldne stænk i stenens overflade kombineret med karnappernes gyldne sprosser udført i guldanodiceret aluminium udgør sammen et spor fra den guldfacade, vi oprindeligt forestillede os«, slutter Elin Wallinder.

Punkthuset står på et plateau med et trappeanlæg i fyrretræ.
Mødet mellem hus og grund virker derfor enkelt og afslappet – en badebro med et højhus på.

Snit

Stueplan

Projektleder Håkan Broström, samarbejdspartner fra Prepart AB, og sagsarkitekt Elin Wallinder fra Wingårdh Arkitektkontor.

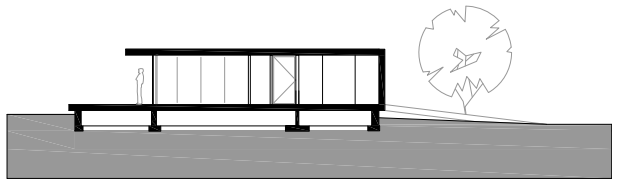
I en tidlig fase af projektet var punkthuset beklædt med guldfarvet glas.

Det var Theo Reitsemas idé, at også beboerne på vejen og forbipasserende skulle have glæde af det smukke landskab bag villaen. Huset er derfor udformet som en stor billedramme, der indrammer den bagvedliggende udsigt.

BÆREDYGTIGHED BEROR PÅ SKØNHED OG KVALITET

UDSIGTEN FRA BYGGEGRUNDEN GAV INSPIRATION TIL UDFORMNINGEN AF EN RAFFINERET OG ARKITEKTONISK AFKLARET VILLA I RIJSSEN.

Snit

Villa SR i Rijssen
Bygherre: Privat
Arkitekt: Reitsema & partners architects
Ingeniør: Bouwbedrijf Vonkeman & client
Sten: K58
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Luuk Kramer

En af de første beslutninger, der blev truffet, da arkitekt Theo Reitsema mødte sine bygherrer, var at huset blev reduceret til cirka det halve. Bygherrerne, et ægtepar i 50erne, hvis børn er flyttet hjemmefra, mente, at villaen på den nyindkøbte ønskegrund i Rijssen skulle være 350m². »Jeg foreslog, at vi prioriterede gode materialer og energibesparende løsninger højere end mange kvadratmeter, og at jeg derfor tegnede et hus på 160m² – og det blev besluttet«, fortæller arkitekt Theo Reitsema.

Det nye hus skulle indpasses på en grund mellem en række nyere villaer på en almindelig villavej med en højst ualmindelig udsigt fra baghaverne. Grundene støder nemlig op til et usædvanligt smukt landskab med enge og trægrupper, der strækker sig, så langt øje rækker. I horisonten ses det 60 meter høje Holterberg, hvor solen går ned. Her – i denne formidable udsigt – tog arkitekten udgangspunkt.

Huset skulle af indlysende grunde orienteres mod det smukke landskab til glæde for beboerne. Men derudover var det Theo Reitsemas idé, at også beboerne på vejen og forbipasserende skulle have glæde af det smukke vue. Ideen blev realiseret ved at udforme huset som en stor billedramme, der enkelt og selvfølgeligt indrammer udsigten til det bagvedliggende landskab. At bruge ordet billedramme er ikke tilfældigt – facadens lukkede udtryk giver netop associationer til en massiv ramme.

Huset pirrer ens nysgerrighed, så snart man drejer ind på villavejen. Blot ved at betragte facadens proportioner, detaljering og materialer, fornemmer man den høje bearbejdningsgrad, der præger det volumenmæssigt beskedne hus. Forenklet, raffineret, minimeret. Ingen forstyrrende elementer slører klarheden, og huset forekommer at svæve over den grønne plæne, hvorfra den brede, træbelagte rampe fører op til den store, centrale portåbning – eneste anden åbning i facaden er et lille kvadratisk vindue ind til den lille veranda med morgensol.

Mod vejen er den stålkantede facade af tegl trukket ned over det svævende dæk. På den modsatte side er huset trukket tilbage fra dækkets kant. I denne del af huset er der indrettet køkken, spiseplads og stue, og da facaden er helt i glas er udsynet til landskabet optimalt. Og det er det også, når man træder ud på dækket med træbelægning, der også beklæder undersiden af det udkragede, skyggegivende tag.

Husets rumlige organisering er lige så afklaret som den konstruktive. Planen er logisk og velfungerende. Ingen overflødige gangarealer, men til gengæld perfekt disponeret plads til de nødvendige funktioner. Husets aura af eksklusivitet skyldes de elegante, custommade detaljer og valget af naturlige materialer. Men udtrykket af eksklusivitet beror også på, at alt er så tydeligt gennemtænkt. Man fornemmer, at huset er 100% skræddersyet til sine beboerne.

Med hensyn til materialer var visionen klar. Rammen skulle danne kontrast til landskabsbilledet og derfor fremstå mørk. Det var tillige ønsket, at mørkheden skulle besidde en rigdom af farver, der trådte frem, når man kom tættere på, og Reitsema valgte at undersøge en løsning med tegl: »Vi besøgte Petersen Tegl en sen eftermiddag i Duiven, hvor vi blev modtaget af Christian A. Petersen og Björn Lucassen. Vi blev inviteret til Broager den følgende weekend, og på teglværket besluttede bygherren og jeg os for en mørk Kolumba tilsat gult ler. Vi bad om, at vores parti sten blev brændt meget tæt på ilden i ovnen, således at stenene ville få et punktvist glaseret look. Derudover bad vi om at få dem uden tilsætning af sand«.

Huset er placeret på et plateau, som mod syd danner en træbelagt terrasse, hvorfra der er 180 graders udsigt til det eventyrlige landskab.

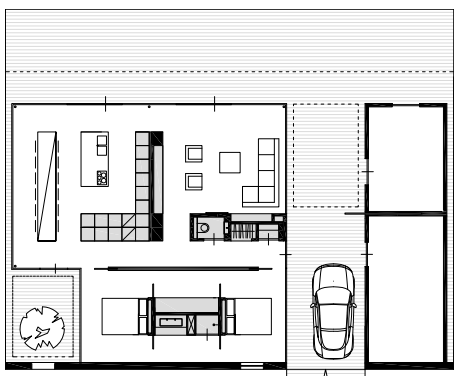
Den private side af huset – der vender mod landskabet – er udført helt i glas.

»I stedet for at diskutere genanvendelse af materialer, skulle vi meget hellere bruge kræfterne på at bygge huse, vi ikke har lyst til at rive ned«.

Theo Reitsema

Plan

For at møde budgettets rammer anvendte Reitsema udelukkende Kolumba i facaden mod vejen – i alt 42m². »Hvis budgettet er trængt, gælder det om at bruge den smukke sten kreativt frem for at købe mange billige standardsten«, lyder det fra Reitsema, der afslutter samtalen med nogle betragtninger om bæredygtighed:

»I stedet for at diskutere genanvendelse af materialer, skulle vi meget hellere bruge kræfterne på at bygge huse, vi ikke har lyst til at rive ned. Når vi bevarer ældre huse, skyldes det ofte deres genanvendelighed. De har højloftede, store rum, brede døre etc. Men der er en vigtigere grund til, at vi ikke river dem ned. Vi elsker dem, hvis arkitekturen er god, og de er opført i smukke materialer – i modsætning til mange nyere huse, som er opført i så ringe materialer, at ingen vil købe eller leje dem. Smukke huse vil folk genbruge uendeligt, og her kommer Petersen Tegl ind i billedet. Teglværkets sten ejer en skønhed, som giver lyst til at bevare huset – så den virkelige udfordring er at bygge smukke huse, så vil de bestå i flere hundrede år«.

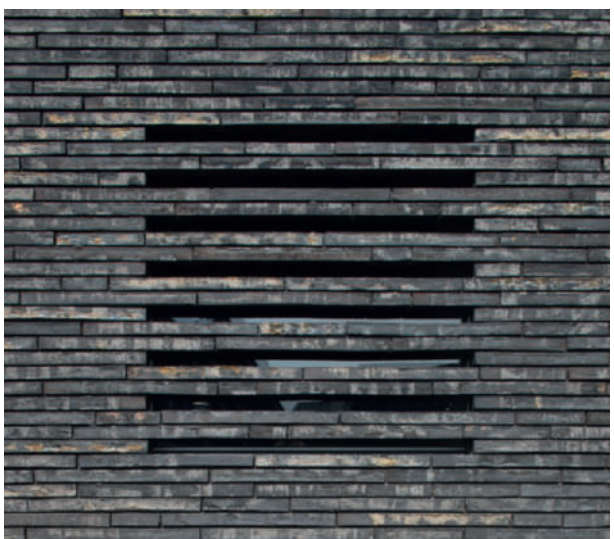

Husets betontag bæres af tre 100mm ydermure og tre ø60 mm søjler i krom. Som led i den præcise detaljering er Kolumbafacaden båret af et T-stålprofil. Vinduerne og portåbning er ligeledes indrammet af et stålprofil. Murværket er udført med 5 mm tynde fuger med en speciel limmørtel

Opholdsstue og køkken står i åben forbindelse med fri passage langs husets glasfacade.

Ved at fjerne otte rækker skifter i et kvadratisk felt på 1 meter i Kolumbafacaden bibringes soveværelset dagslys, og facaden opleves alligevel lukket.

Facaden er udført i en mørk Kolumba tilsat gult ler. Stenene blev brændt tæt på ilden i ovnen og har dermed opnået et punktvist glaseret look.

CHANGERENDE GRÅTONER FRA HVIDT TIL SORT

DE BEGAVEDE FUNKTIONELLE OG BYGGETEKNISKE LØSNINGER I KREMATORIETS OVNHAL GØR MØDET MED RUMMET TIL ET SMUK OG SANSELIG OPLEVELSE.

Da jeg besøger Fælleskrematoriet i Ringsted en diset septembermorgen, er den første person, jeg møder, en hollandsk ekspert i miljøfiltre. Han har som konsulent besøgt mange europæiske krematorier, men understreger, at han aldrig har set en smukkere ovnhal end den, vi nu står i. Jeg giver ham instinktivt ret. Dette rum er virkelig det finest tænkelige punktum for Henning Larsens lange liv og karriere. Det har på én gang en højtidelig og nøgtern stemning. Det er yderst rationelt organiseret, men samtidig har behandlingen af dagslyset, materialerne og overfladerne sikret en ophøjet tone, som går lige i kroppen. Alt er holdt i changerende gråtoner fra næsten hvidt til næsten sort. Der er ingen spejlglatte overflader, men heller ingen rustikke. Den stoflige behandling er utroligt fint balanceret inden for et snævert spektrum, hvor de forskellige materialers teksturer supplerer hinanden på smukkeste vis.

Krematoriets daglige leder Tom Olsen er ikke mindre begejstret end min hollandske ven. Tom Olsen er tidligere leder af Bispebjerg Krematorium, hvor ideen om fritstående ovne og uhindret offentlig adgang blev introduceret under hans ledelse. Netop Bispebjerg Krematorium, tegnet af Friis & Moltke i 2003, synes at være Fælleskrematoriets primære reference. "Vi tog de bedste og mest velfungerende løsninger fra Bispebjerg og gentog dem her", fortæller Tom Olsen, der fungerede som projektleder under opførelsen af Fælleskrematoriet. Imens vi står og snakker, åbner glasskydedøren sig fra det tilstødende kistemagasin, og en kiste bliver skubbet ind i rummet på en hjulbåren katafalk. Den kridhvide kiste bryder for en kort stund rummets gråtoner, indtil den forsvinder i flammehavet i en af ovnene. "Vi ville ikke have mekaniske vogne, som medarbejderne sidder på", siger Tom Olsen. "Det skal foregå i et menneskeligt tempo, hvor man går rundt med kisterne". Han forklarer, at denne tilgang i det hele taget har været styrende for indretningen af det i øvrigt meget effektive krematorium: "rationelt, men værdigt". Det har også været vigtigt at skabe en rar arbejdsplads, hvor medarbejderne kan fornemme dagens gang udenfor. Et stort glasparti langs ovnhallens ene langside sørger for udsigt til en nærliggende skov. Af hensyn til de pårørende har glasset den egenskab, at ruderne øjeblikkeligt blændes med et hvidligt filter, hvis nogen bevæger sig forbi på det tilstødende gangareal eller ude i haven. Det virker så effektivt, fortæller Tom Olsen, at ruderne omgående blændes, hvis en hare løber forbi udenfor.

Ovnhallen domineres af fem store sorte ovne, opstillet frit på gulvet. Arkitekterne ønskede en stoflig virkning svarende til gamle støbejernsbrændeovne. Løsningen blev en stålplade, der er syrebehandlet, så der opnås en koksgrå,

Krematoriet er udført som en enkel, aflang huskrop i ét plan, fra hvis midte den højloftede ovnhal skyder op. To fremskudte ben skærmer i den ene ende indgangen mod vest, i den modsatte ende rejser det ene fremskudte ben sig i en bred, rektangulær skorsten.

Ovnhallen er forbundet med krematoriets kistemagasiner. Det gennemgående gulv er belagt med matgrå granit.

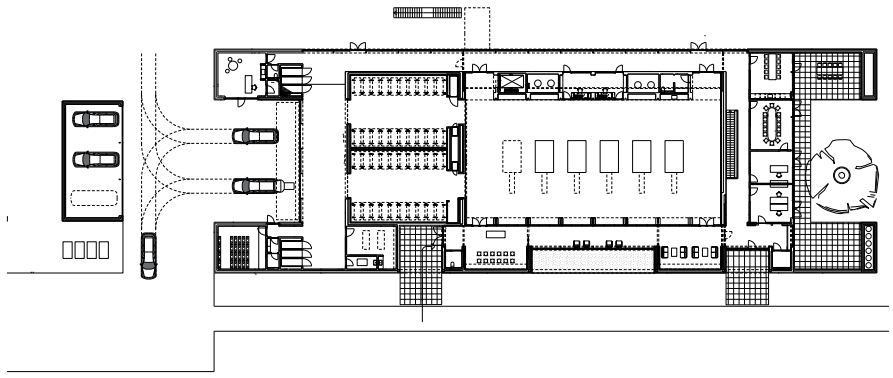
Ovnene er beklædt med en syrebehandlet stålplade med en koksgrå, meleret overflade, der har en stoflig virkning som på gamle støbejernsbrændeovne.

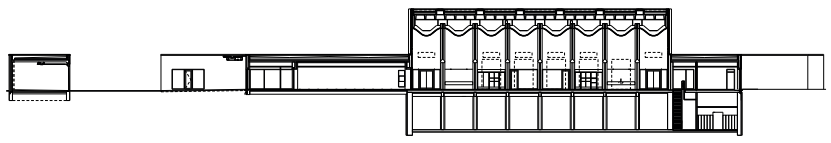
meleret overflade. Langs væggene står en række betonsøjler parvis ned gennem rummet. Imellem søjlerne er det nederste felt holdt åbent, mens det øverste er beklædt med gråliige hul-teglsten af samme type som husets øvrige mursten. Hullerne sørger for ventilation og akustisk regulering. Loftskonstruktionen er skjult bag nedhængte gipsskaller, der danner en blød bølgeform gennem rummet. Imellem skallerne ses en mørk reces, der fortsætter ned mellem de parvise søjler. Denne reces sørger for udsugning i tilfælde af uønsket røgudslip fra ovnene. Højtsiddende vinduesbånd langs rummets endevægge sikrer et behageligt himmellys, fint suppleret af de lavtsiddende vinduer langs siderne.

Rummet er usvigeligt sikkert udført, såvel i helheden som i detaljerne. De funktionelle og byggetekniske løsninger er overalt håndteret på en arkitektonisk begavet måde. Ikke som kold akademisk design, men som en udpræget opløftende og sanselig arkitektur, der gør mødet med rummet til en smuk oplevelse – trods det dystre formål. For bygherre og arkitekt var det vigtigt ikke at skabe en knugende stemning, men derimod forsøge at give oplevelsen af det sidste farvel et positivt skær. Noget sådant kan ikke opnås med et neutralt, anonymt rum. Der skal sættes noget på spil. Rummet skal ville noget, turde noget. Et sådant rum er Fælleskrematoriets ovnhal – en sensationel bedrift!

Fælleskrematoriet er opført efter beslutningen om at nedlægge syv krematorier i Roskilde og Lolland-Falster stifter og i stedet slå dem sammen til ét effektivt og miljørigtigt krematorium. Krematoriet er placeret imellem et skovbryn og Kærup Parkvej i et blandet industri- og boligkvarter i udkanten af Ringsted.

Stueplan

Snit

Det øverste vægparti i ovnhallen består af en specialfremstillet hul-teglsten af samme type som husets øvrige mursten. Hullerne sørger for ventilation og akustisk regulering. Loftskonstruktionen er skjult bag nedhængte gipsskaller, der danner en blød bølgeform gennem rummet.

De gråmelerede murede vægge er smukt belyst af det nedsivende dagslys både inde og ude.

Med sagsarkitekt Peter Munchs ord har D91 "et mylder af gråtoner og som forbandt opnår murværket et meget stofligt liv". Stenens tydelige, keramiske, flammede karakter er et oplagt valg til et krematorium, hvis dybere formål her synes at give liv tilbage til bygningens murede flader.

Fælleskrematoriet i Ringsted
Bygherre: Fælleskrematoriet Sjælland og Lolland Falster I/S
Arkitekt: Henning Larsen Architects
Entreprenør: Elindco
Ingeniør: Damgaard
Landskabsarkitekt: Birgitte Fink
Sten: D91

Tekst: Thomas Bo Jensen,
Institutleder, lektor, arkitekt / ph.d.
Det Kongelige Danske Kunstakademi, Arkitektskolen
Fotos: Anders Sune Berg

Design skal demokratiseres, og intellektuelle rettigheder bør ikke kunne ejes – mener kunstgruppen Superflex, der har bistået med indretningen af Vinhanen. Synspunktet formidles af stolene omkring bordet, der ikke er Myren, men en billig skalstol, der er skåret i facon som det kendte ikon. Stoflamper med påtrykte lampe-ikoner formidler det samme budskab.

Vinen tappes i flasker fra de store, rustfri ståltanke. Jacob Breinholt Schou har tegnet baren med bordplade i rustfrit stål.

KOLUMBA SOM KUNSTNERISK ELEMENT

MAN TRÆDER IND I VINHANEN OG MØDES AF ENKELTHED, FUNKTIONALITET – OG EN USÆDVANLIG OG SMUK KLINKEBELÆGNING.

Det indbydende lokale i Baggesensgade på Nørrebro – der huser Vinhanen – er lyst og rummeligt, her er cirka fire meter til loftet og bag baren under loftet ses sagens kerne: fem store, rustfri ståltanke, der hver rummer ca. 3.000 liter vin.

Vinhanen introducerede ved sin åbning den 5. april i år et nyt koncept i København, som man tidligere skulle til Sydeuropa for at opleve. I Vinhanen tappes vinen fra ståltankene direkte ned i en flaske, man lejer i baren eller medbringer selv. Prisen er særdeles rimelig, og man kan også nyde et glas på stedet og få lidt at spise.

Grundlæggerne af Vinhanen er Mette Louise Johnsen, Thomas Berg von Linde, Jacob Breinholt Schou og Julia Rodrigues. »Vi er vilde med vin, og vi bad kunstnere, der har den samme passion om at hjælpe med indretningen«, fortæller kunstkurator Julia Rodrigues.

Der var fra begyndelsen enighed om, at gulvet skulle være dét element, der tilfører varme til rummet, og træ var en tidlig overvejelse. Billedhugger Bjørn Nørgaard, der er en ven til ejerne, blev bedt om at løse opgaven og han foreslog tegl som belægningsmateriale. Nørgaard foreslog desuden, at Vinhanen

Vinhanen ligger i Baggesensgade på Nørrebro.

Thomas Poulsen har designet flasker og logo.

Fra hanen i hjørnet af rummet tapper gæsterne selv deres drikkevand.

Vinhanen i Baggesensgade i København
Bygherre: Julia Rodrigues, Thomas Berg von Linde, Jacob Breinholt Schou og Mette Louise Johnsen
Udformning af gulv: Billedhugger Bjørn Nørgaard, assisteret af arkitekt Tania Sonnenfeld
Sten: K33, K48, K11, K70, K21, K51, K23
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Anders Sune Berg

Til gulvet valgte billedhugger Bjørn Nørgaard Kolumba i syv forskellige farver, som han sammensatte i et system. De rustikke sten i stærke, men naturlige farver skaber en levende og smuk flade, der fungerer som et kunstnerisk, sammenbindende element.

Jacob Breinholt Schou har tegnet bordene og de lette skamler, hvor man kan slå sig ned og nyde vin og tapas.

henvendte sig til Petersen Tegl, som han har arbejdet sammen med i mange andre opgaver.

Løsningen i Vinhanen blev at anvende den håndlavede Kolumba, som Bjørn Nørgaard valgte i syv forskellige farver. Tre forslag blev udarbejdet – med assistance fra arkitekt Tania Sonnenfeld – alle baseret på fire systemer, der sammensætter stenene forskelligt. Et forslag blev valgt, og resultatet er ualmindeligt vellykket. De rustikke sten i forskellige stærke, men naturlige farver, skaber en stor, levende og smuk flade. Den enkle indretning og de hvide vægge fremstår så tilpas neutrale og lavmælte, at Kolumba på én gang fungerer som et kunstnerisk element og en stærk sammenbindende medspiller, der bidrager til stedets særlige karakter uden at overdøve den.

I hjørnet af lokalet har kunstneren Thomas Poulsen – på meget lille plads – skabt en trappe, der er sammenbygget med en lille vask, hvor gæsterne tapper deres eget drikkevand. Disse to elementer opført i Kolumba udgør en selvstændig skulptur i rummet og er samtidigt et vellykket eksempel på skræddersyet brugsdesign.

Kunstner Thomas Poulsen har skabt den sammenbyggede trappe og vask i Kolumba, der udgør en selvstændig skulptur i rummet.

Alloa College er opført i den kulbrændte mursten D76 i brunlige nuancer.

Fra bygningerne er der en smuk udsigt til Ochil Hills.

Forth Valley College tilbyder uddannelser inden for teknik, elektronik, medier, sundhed, kunst, håndværk og meget mere.

FORTH VALLEY COLLEGE

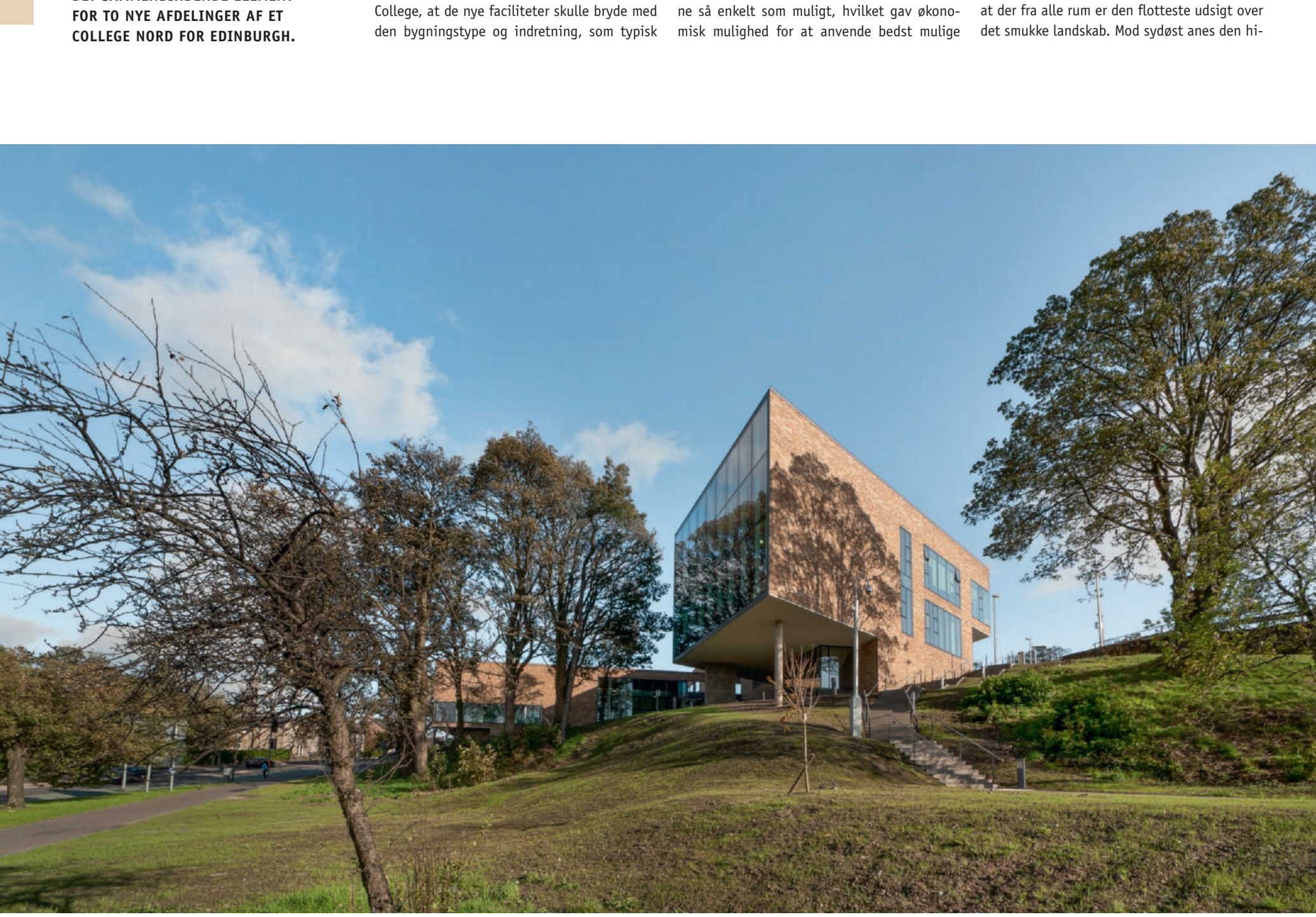
KULBRÆNDTE MURSTENSFACADER I TO FORSKELLIGE NUANCER AFSPEJLER OMGIVELSERNE OG ER DET SAMMENBINDENDE ELEMENT FOR TO NYE AFDELINGER AF ET COLLEGE NORD FOR EDINBURGH.

Opgaven stillet af Forth Valley College lød på at udforme to nye universitetsbygninger i henholdsvis Alloa og Stirling, der i hovedtræk skulle indeholde de samme faciliteter, men tilpasses meget forskellige byggegrunde og omgivelser. Tegnestuen Reiach and Hall vandt den indbudte konkurrence, og de to bygninger stod færdige i henholdsvis 2011 og 2012.

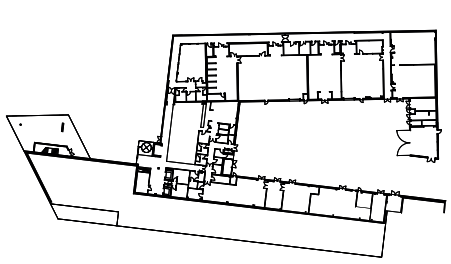
Forth Valley College, der blev etableret i 2005, er Skotlands femtestørste college med afdelinger i Alloa, Stirling og Falkirk. »Det var et grundlæggende ønske for Forth Valley College, at de nye faciliteter skulle bryde med den bygningstype og indretning, som typisk præger lignende undervisningsinstitutioner i Skotland. Målet var at skabe rammer som arkitektonisk, interiør- og facilitetsmæssigt ville fremstå nutidige, velindrettede og imødekommende«, fortæller arkitekt Laura Kinnaird fra Reiach and Hall. De nye bygninger i Alloa og Stirling har mere end indfriet forventningerne. På begge afdelinger er der elever til langt ud på aftenen, som nyder at være og arbejde på stedet.

Budgettet for opgaven var beskedent, og Reiach and Hall valgte at udforme bygningerne så enkelt som muligt, hvilket gav økonomisk mulighed for at anvende bedst mulige materialer. De to huse er placeret i meget forskellige omgivelser. Alloa College er bymæssigt placeret i Alloa på en kuperet grund med en niveauforskel på otte meter. Komplekset udgør omtrent en H-form. Den vestligste længe – hvorfra der er en betagende udsigt til the Ochil Hills – skyder ud over grundens højeste punkt og er båret af søjler.

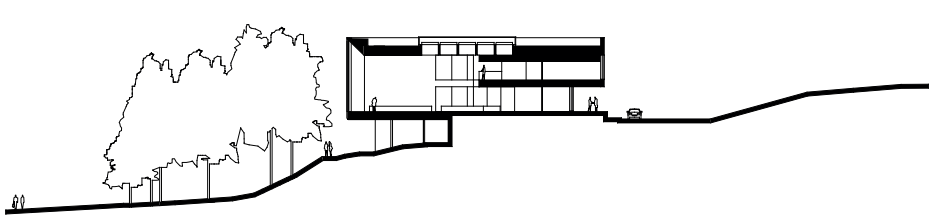
Stirling College er formet som to sammenkoblede, L-formede bygninger, placeret i et stort, fladt og åbent landskab, der skråner ned mod floden Forth. Husets disposition betyder, at der fra alle rum er den flotteste udsigt over det smukke landskab. Mod sydøst anes den hi-

Alloa College er placeret på en kuperet grund med en niveauforskel på otte meter. Den vestligste længe skyder ud over grundens højeste punkt og er båret af søjler. Bygningen er omgivet af gamle træer med stort løv, og arkitekterne valgte derfor en sten i brunlige nuancer.

Plan – Alloa College

Snit – Alloa College

Alloa and Stirling Colleges, Skotland
Bygherre: Forth Valley College
Arkitekt: Reiach and Hall Architects
Sten: Alloa College: D76
Stirling College: D71
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Dave Morris

Reiach and Hall fandt inspiration i tegnestuens murede projekter fra 60erne og 70erne, da de udformede Stirling (herover) og Alloa colleges.

Fra Stirling College er der udsigt til monumentet for nationalhelten sir William Wallace.

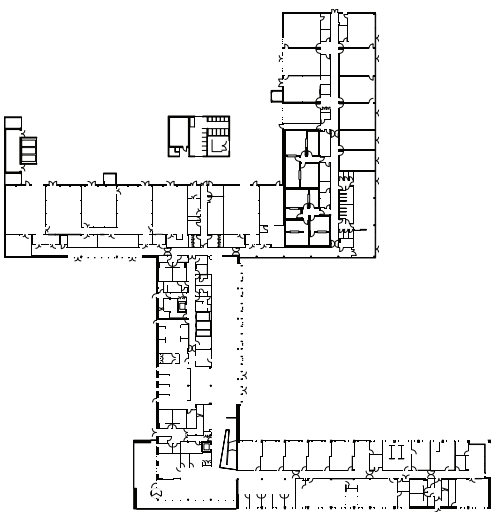

Den højloftede kantine kombinerer hvidmalede overflader med hvidpigmenteret lærk.

storiske kongeborg Stirling Castle og mod nordøst ses monumentet for den skotske nationalhelt sir William Wallace.

Det er nemt at forstå de studerendes begejstring for de nye, attraktive studierammer. Undervisningslokaler og laboratorier er højloftede, rummelige og med masser af fint styret dagslys. Udformningen af fordelingsgange er lige så højt prioriteret som øvrige rum. De er brede, velbelyste og i flere afsnit placeret langs facaden, så man bevæger sig rundt i huset bag glas med udsigt til landskabet. Interiørerne fremstår lyse, og lofter og vægge er ofte beklædt med hvidpigmenteret lærk.

Fra projektets tidligste fase var arkitekterne overbeviste om, at bygningerne skulle opføres i mur. »Institutionsbygninger i Skotland er ofte glasbeklædte, men vi havde ikke lyst til at følge den trend. I stedet vendte vi blikket mod Reiach and Halls projekter fra 60erne og 70erne, hvor tegnestuen var meget inspireret af Leverenz, Arne Jacobsen og andre skandinaviske arkitekter. Reiach and Hall forestod mange murede byggerier dengang, og vi forsøgte at genfortolke udtrykket i Forth Valley College-projektet. Vi gik til Petersen Tegl, fordi vi havde præcise krav til de nuancer, vi ønskede, stenene skulle have. Bygningen i Alloa er omgivet af gamle træer med stort løv, og facaderne her skulle fremstå mørkere. Stirling-bygningens placering i et helt åbent landskab kaldte derimod på en lysere sten. Med deres uregelmæssige karakter og kulbrændte overflade er stenene på trods af farveforskellen tydeligvis i familie, og bygningernes facader er derved blevet et sammenbindende træk i det samlede projekt«, fortæller Carol Macbain, principal i Reiach and Hall.

Plan – Stirling College

Stirling College ligger i et stort, åbent landskab, der skråner ned mod floden Forth. Den åbne placering kaldte på en lys sten, og arkitekterne valgte D71, der fremstår nærmest lysende med et farvespil i hvid, grå og grøn.

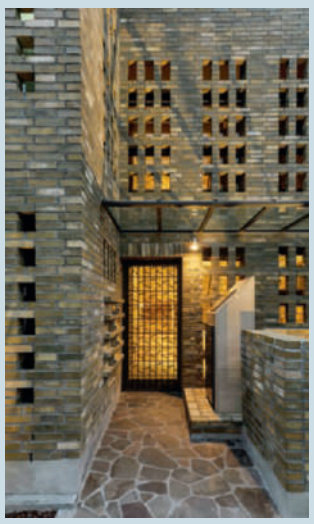
»I en tid med entreprenørtegnede, præfabrikerede elementer og systemer, arbejdspakker, sikkerhedsstillelser m.m., er det en virkelig fornøjelse at vende tilbage til at skabe frem for blot at samle elementer. Mursten er nemlig defineret af selve processen at skabe. Dens format er betinget af håndens størrelse og i materiale og fremstilling er den ældgammel. Arkitekter afskæres mere og mere fra deres håndværk af den kommercielle entreprenørbranche. På en vis måde bringer arbejdet med mursten os igen i kontakt med mere bevidste og menneskelige tider«.

Neil Gillespie – Arkitekt, partner, Reiach and Hall Architects

Huset med fem lejligheder ligger i et boligkvarter i bydelen Shibuya midt i Tokyo. Mitsuyo Sato valgte en kulbrændt mursten til facaden, hvis farver genfindes i gadens øvrige huse og i beplantningen omkring huset.

Husets facade er trukket tilbage fra gaden og giver plads til et dansk inspireret ankomstareal.

ET TRANSASIATISK SAMARBEJDE

NYT BEBOELSESHUS I TOKYO FORENER DANSK OG JAPANSK BYGGESKIK – OG GJORDE DET OGSÅ I BYGGEPROCESSEN.

Det er ikke mursten, der præger bybilledet i Tokyo, så interessen fra forbipasserende var stor, da huset i Shibuya langsomt tog form, og stenene kom på plads. »Jeg fik mange kommentarer, og folk interesserede sig meget mere for murstenene end for arkitekturen«, fortæller husets arkitekt, Mitsuyo Sato, der er uddannet fra Kunstakademiet i København og gennem mange år har boet i Danmark – og derfor har et tættere forhold til mursten end de fleste japanske arkitekter.

Grunden ligger i et boligkvarter i Shibuya midt i Tokyo og ejes af Mitsuyo Sato, som dermed var sin egen bygherre for projektet – et 10 meter højt beboelseshus med fem udlejningsboliger. Som bekendt bygges der tæt i Tokyo, og grundens 367m² er udnyttet med en bebyggelse på 627m².

Mitsuyo Sato har praktiseret som arkitekt i mange år i både Japan og Danmark, og i huset i Shibuya smelter dansk og japansk byggeskik sammen på selvfølgelig og elegant vis: »Det var vigtigt, at huset ikke fremstår massivt, så jeg har derfor trukket facaden mod gaden tilbage og indrettet et lille ankomstareal foran bygningen, som vi gør det i Danmark«, fortæller Sato. Husets elevator og trappe er indeholdt i et tårn, der skyder op over taget og frem mod gaden. Tårnets perforerede énstensmur sørger desuden for dagslys og naturlig ventilation og skaber et partielt og spændende mønster.

»I Japan er der tradition for at anvende glaserede fliser til facadebeklædning, men jeg synes mursten er langt smukkere. De har en råhed og robusthed, som tiltaler mig«, forklarer Sato. »Jeg kontaktede først et par af de få teglværker, der findes i Japan. Det viste sig, at de ikke leverer standardtegl, men udelukkende producerer til ordre. Det var helt afgørende for mig, at stenen var gennemprøvet, og jeg valgte Petersen Tegl. Dels på grund af stenenes grove, håndlavede struktur, dels på grund af de kulbrændte murstens farverigdom. Jeg ønskede mig nemlig en præcis gråbrun sten, der ville passe til farverne i gadens huse og desuden havde grønne nuancer, der spiller sammen med bambusbuske og træer på grunden«.

Bæredygtighed er ikke en selvfølgelig parameter i japansk udlejningsbyggeri, da de ekstra byggeudgifter sædvanligvis ikke kan hentes hjem i lejeindtægten. Ikke desto mindre var Mitsuyo Sato overbevist om, at byggeriet skulle indeholde bæredygtige elementer. Blandt dem er tagets solfangere, der sørger for, at den øverste lejlighed er selvforsynende med el. En varmtvandsbeholder, der varmer vand om natten, når el er billigst, reducerer elregningen med cirka 30%, og indsamlet regnvand anvendes til den 20m² store taghave. Derudover er valget af de vedligeholdelsesfri mursten med en levetid på fle-

De to danske murere fra Øens Murerfirma og de japanske håndværkere havde et velfungerende samarbejde i den halvanden måned, murerarbejdet varede.

Forud for opførelsen af et nyt hus i Japan er der tradition for at afholde en Sinto-ceremoni, hvor en præst beder guderne om tilladelse til at bygge.

Husets elevator og trappe er indeholdt i et tårn, der skyder frem mod gaden og op over taget. Tårnets perforerede énstensmur giver dagslys og naturlig ventilation i trapperummet.

Indsamlet regnvand sørger for vanding af taghaven til husets øverste lejlighed.

Lejlighederne er udført med pejse i samme mursten, som husets facade.

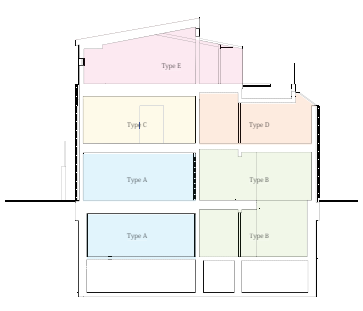
De nederste lejligheder er indrettet med et traditionelt japansk rum og en lille lysgård med beplantning.

re hundrede år et bæredygtigt tiltag. Husets mure inkl. facadesten måler 400mm sammenlignet med det japanske standardmål på 200mm. Den forøgede murtykkelse holder bedre på henholdsvis kulde og varme og medfører store besparelser på aircondition og opvarmning.

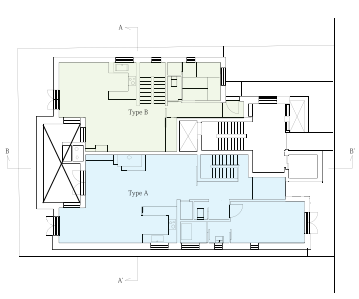
Lejlighederne, der er placeret i husets længderetning, afspejler de to kulturer og er delvist dimensioneret efter tatamimål. Stuelejlighederne i to etager er indrettet med et traditionelt japansk rum med hævet gulv beklædt med tatamimåtte, lave borde, vægge af papir og lette skydedøre. I alle lejligheder er lofter og vægge i fyr og – som et umiskendeligt nordisk fænomen – med murede, lukkede pejse, der giver en væsentlig højere varmeudnyttelse end de åbne ildsteder, der er tradition for i Japan.

Bestilling og levering af mursten var problemløst, og det skulle byggeprocessen også helst være. »De murede huse, jeg har set i Japan, er for fint murede. Huset i Shoto skulle have en råhed, som jeg vurderede jeg bedst kunne formidle til danske murere«, fortæller Sato. »Jeg havde kort tid forinden under istandsættelsen af den japanske ambassade i København arbejdet sammen med Øens Murerfirma A/S, og jeg spurgte, om de ville med til Tokyo. Ulrik Sørensen og Morten Ritter ankom den 1. oktober 2012, og da de halvanden måned senere rejste hjem, var alle facader muret op. Sprogbarrierer mellem danskere og japanere blev overvundet med tegnsprog og mimik, selv om det fine samarbejde bød på kulturelle udfordringer. For eksempel havde de to danske murere vist ikke tidligere oplevet en byggeleder, der ligesom hr Seki insisterede på fælles morgengymnastik hver morgen, inden arbejdet gik i gang«.

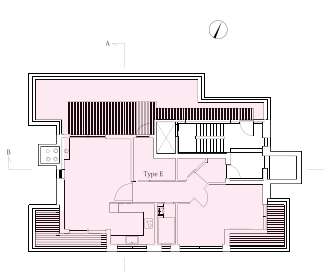
Beboelseshus i Shibuya, Tokyo
Bygherre: Plan Co. Ltd.
Arkitekt: Mitsuyo Sato
Sten: D32
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Mr. Kitada

Snit

Stueplan

3. sal

Mitsuyo Sato er uddannet på arkitektskolen i København og arbejder som arkitekt i både Danmark og Japan.

Tom Bock anvender både halve sten og stenstumper i sine murede facader.

Bydel Deutschherrnufer i Frankfurt og SoHo Turley Mannheim. indeholdende boliger, kontorer, forretninger, restauranter mm
Bygherre: Bock Baukunst Development Group/SoHo Turley Development Group
Arkitekt: Bock & Friends/ united architecture
Sten i Deutschherrnufer: D31,D32,D37,D38,D58
Sten i SoHo Turley Mannheim: Diverse Kolumba stumper
Tekst: Ida Præsteaard, arkitekt
Fotos: Paul Kozlowski

En stor plads med et springvand danner centrum i kvarteret skabt af Tom Bock i Frankfurt.

Ønsket er at undgå spild, men derudover bliver facaderne efter Bocks opfattelse langt smukkere, hvis forbandtet er vildt og uden gentagelser, så man ikke kan forudsige rytmen.

Deutschherrnufer ligger ved floden Main. Da forvandlingen af området i 2004 var fuldført, rummede det nye kvarter 200.000m² bebyggede kvadratmeter.

Det ottekantede, 90 meter høje Main Plaza i røde, kulbrændte mursten er tegnet af Tom Bock i samarbejde med Berlinerarkitekterne Kollhoff & Timmermann og tegnestuen Klemencie. Bygningen rummer hotel, boliger, restaurant, fitnesscenter, swimmingpool og meget mere.

BYDELE SKABT MED PASSION

– PROJEKT LIVSKVALITET

Begrebet bæredygtighed kan dække over mange forskellige tiltag. For Tom Bock indebærer begrebet bæredygtighed især at skabe bydele og bygninger med så store kvaliteter, at ingen får tanken at rive dem ned.

Tom Bock er en ukonventionel, autodidakt arkitekt og entreprenør samt et nutidigt renæssancemenneske. Med dybfølt passion, store visioner, enorm energi og stålsat vilje skabte han et helt nyt byområde i Frankfurt, og nu er han i gang med et projekt af tilsvarende størrelse i Mannheim, hvor han er ved at omdanne en 1900tals-kaserne, bygget af Kejser Wilhelm II, til en ny bydel, der forventes færdig i 2018.

For 18 år siden så han mulighederne i kvarteret Deutschherrnufer ved floden Main i Frankfurt. Området, der tidligere husede slagtehaller, var nedslidt og med faldefærdige bygninger og ingen infrastruktur – men en fantastisk beliggenhed.

På det 13 hektar store areal er der i alt opført cirka 200.000 bebyggede kvadratmeter inkl. stedets vartegn, Main Plaza Turm, som er et 90 meter højt hotel- og beboelseshus i røde, kulbrændte sten. Forvandlingen af hele området var omtrent fuldendt i 2008.

Deutschherrnufer virkeliggør i 1:1 Bocks grundlæggende holdning, nemlig at byer for at være velfungerende må blande boliger, erhverv, butikker, cafeer og restauranter. »Det var en katastrofal fejltagelse at adskille boliger og arbejdspladser, som man gjorde det i 60erne og 70erne. Det er en kæmpekvalitet at kunne arbejde i nærheden af sin bopæl i stedet for den situation, vi kender over hele verden, at store boligområder ligger øde hen om dagen, og at store dele af vores byer er menneskетomme om aftenen«, lyder det fra Tom Bock.

Når Tom Bock går ind i projekter tager han ansvar for hele processen – fra den overordnede planlægning og finansielle, langsigtede investering til udformning af det arkitektoniske udtryk og detaljer som farver i mursten og fuger. Han varetager tillige salg og udlejning, ligesom han sørger for, at folk får noget ordentligt at spise. Tom Bock driver landbrug og en vingård i Toscana, hvor han producerer vidunderlig vin, olivenolie og andre produkter, som han eksporterer til en række lande og også til to egne restauranter i Deutschherrnufer – der begge er blandt Frankfurts ti bedste spisesteder.

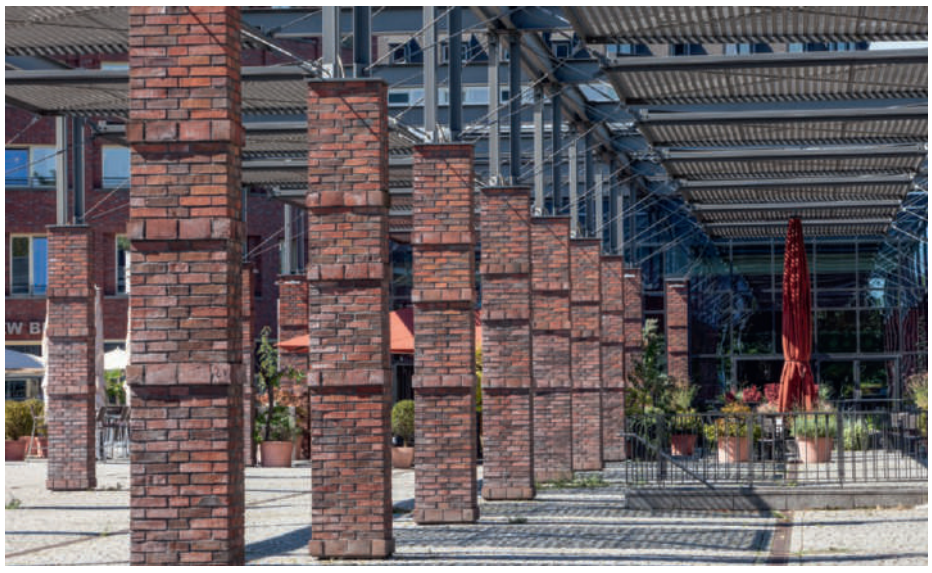
»Min altoverskyggende opgave er at skabe rammer, hvor livet kan leves. Jeg mener ikke blot arkitektoniske rammer, men rammer, som indbefatter samspillet mellem sociale, kultu-

»Det eneste alternativ til Petersen sten er stumper af Petersen sten«
Tom Bock, arkitekt

Boligkarreerne rummer mange grønne og frodige taghaver og gårdrum.

En arkade med søjler i kulbrændte, røde mursten danner skygge for udeservering om sommeren.

Det arkitektoniske udtryk i bebyggelserne varierer, og facader veksler mellem puds, metal og murværk i forskellige nuancer.

Deutschhermufer virkeliggør Bocks grundlæggende holdning, at byer for at være velfungerende må blande boliger, erhverv, butikker og restauranter.

FOR AT UNDGÅ SPILD OG FOR AT OPNÅ ET VARIERET MURVÆRK I SINE BYGNINGERS FACADER FÅR ARKITEKT TOM BOCK SENDT MANGE TONS STUMPER AF MURSTEN OG KOLUMBA TIL SINE BYGGEPLADSER.

relle og økonomiske faktorer. Det er en misforståelse, når arkitekter opfatter sig selv som kunstnere. Arkitektur er en delvis kunstnerisk disciplin, men personligt ser jeg snarere mig selv som en murer, der kan lidt latin, som Adolf Loos udtrykte det. En arkitekt skal primært have sans for mennesker, proportioner og rum. Og man kan sagtens lade sig inspirere af andre kulturers formsprog. Nationalisme har kun været fremherskende de sidste 150 år. I hundredvis af år har arkitekturpåvirkninger krydset grænser, og det interesserer mig langt mere, hvilken god arkitektur og kultur de forskellige steder har tilfælles, end hvad der adskiller dem«.

Deutschherrnufer er opdelt i mindre karreer og bygninger, hvoraf Tom Bock har haft ansvar for 40%. Karreerne har tydelig, individuel identitet, men afspejler også enheden i mangfoldigheden. Navne, eksempelvis Trapezio Fiorentinio og Little Soho, understreger den internationale tankegang, men inspirationen stammer tillige fra Tom Bocks eget liv og er ikke en marketing-opfindelse. Det arkitektoniske udtryk varierer, og facader veksler mellem puds og mur i forskellige nuancer.

»Det er vigtigt at skabe variation såvel som harmoni i bydele og bygninger, og jeg bygger lige så gerne i beton, som jeg anvender puds og murede facader. Jeg er glad for Petersen Tegl på grund af de kulbrændte stens store farvespektrum og håndværket bag«. Og Tom Bocks murede huse har et andet væsentligt karakteristikum: »Jeg anvender altid også de halve sten og samtlige stumper. Ingen sten går til spilde. Dels er det udtryk for en bæredygtig tanke, at spild er et onde. Men jeg synes også, at facaderne bliver langt smukkere, hvis forbandtet er vildt og helt uden gentagelser, så man ikke kan forudsige rytmen. Jeg er anarkist og bryder mig ikke om den militære stil, hvor du kender hele facaden, hvis du har set én kvadratmeter af den. Jeg hylder det professionelt imperfekte, hvor du lige som i gamle, romerske mure kan se, at muren er lavet med hånden«.

Ideen med at anvende murstensrester til nye facader bliver videreført i projektet i SoHo Turley i Mannheim. Denne gang anvender Tom Bock Kolumba, og indtil videre er der sendt adskillige tons Kolumba-stumper af sted fra Broager til Mannheim. Det eneste alternativ til Petersen sten er stumper af Petersen sten«, slutter Tom Bock.

Tom Bock viderefører sit princip om at anvende murrester i sit nye projekt i Mannheim, hvor han transformerer en 1900tals kaserne opført af Kejser Wilhelm II til et nyt kvarter. Denne gang anvender han murrester af den håndlavede Kolumba.

Det konstruktive snit i den nye bygning er aftegnet i gavlen, og ved ankomsten aflæser man derfor øjeblikkeligt husets struktur og funktion.

Udformningen af de nye træningsfaciliteter tog udgangspunkt i ønsket om at tilpasse huset til den omgivende natur ved at anvende ægte og naturlige materialer.

Den blanke facade i messing vil med tiden antage en brunlig farve.

Langs sydfacaden falder det græsklædte terræn og danner en naturlig base for tribunepladserne, hvorfra man kan følge fodboldspillet.

MATERIALER KNYTTER HUSET TIL OMGIVELSERNE

ARKITEKTERNE TOG UDGANGSPUNKT I DE FARVER, DE ØNSKEDE, DA DE VALGTE MATERIALER TIL DET NYE TRÆNINGSCENTER FOR VITESSE.

Det var ikke blot en ny bygning, der blev taget i brug, da de nye træningsfaciliteter for fodboldklubben Vitesse blev indviet i februar 2013. Det var en ny epoke, der blev indledt for fodboldspil i Arnheim. Alle involverede – fra ejer, arkitekt, entreprenør og håndværkere til de professionelle og unge spillere og deres mange fans – var stolte og lykkelige over de nye sportslige rammer, der rummer så mange muligheder.

Geesink Weusten Arkitekter blev involveret i projektet allerede i 1998, hvor Vitesse bad dem undersøge, hvordan nye faciliteter for klubben kunne indpasses på en skovgrund tæt på Olympic Sports Centre Papendal i Arnheim. De følgende år gik med at modne projektet – lokalplanudvikling, forundersøgelser og studiebesøg. Men med den nye ejer, Merab Jordanias, overtagelse af klubben i 2010 tog tingene fart. I januar 2012 gik byggeriet i gang og huset stod færdigt præcis et år senere.

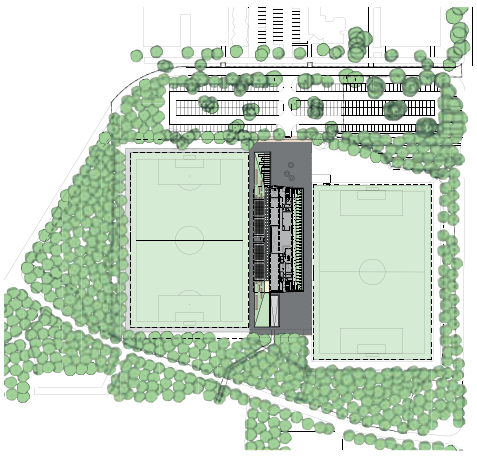
Projektets udformning tog afsæt i behovet for at tilpasse sig de omgivende naturarealer med skov og ønsket om at anvende ægte og naturlige materialer inde og ude. For at møde lokalplanskravet om en bygningshøjde på maximum 10,5 meter er nederste etage med omklædning og diverse behandlings- og træningsafsnit placeret under jordniveau. De mere udadvendte funktioner – restaurant, afslapnings- og møderum samt kontorer – er placeret oppe i huset.

Adgangen til Vitesse foregår i bygningens vestlige gavl, hvor den landskabelige behandling og en lang mur, der udgår fra facadens højre side, naturligt leder den besøgende mod hovedindgangen. Arkitekterne har ladet husets konstruktive snit aftegne i gavlen, og ved ankomsten aflæser man derfor øjeblikkeligt bygningens struktur og funktion.

Det 4220 kvadratmeter nye træningscenter er som i én bevægelse foldet ind i messing – der beklæder hele den lukkede, nordvendte facade, bevæger sig rundt om hus og tag, folder sig ud mod øst og danner overdækning af tribunen. Langs østfacaden er terrænet forsænket, så der kommer dagslys ind til

Kolumbafacaden er trukket med ind i bygningen og danner væg i receptionen.

Situationsplan

Arkitekterne ønskede farver, der ville få huset til at glide ind i den omgivende natur. Den tunge base, som skulle have et udtryk som stablede klippesten, skulle derfor udføres i jordfarver.

Den lukkede, tunge østfacade er forsænket, så det var muligt at etablere vinduer og få lys ind til den nederste etage.

den nederste etage. Langs vestfacaden falder det græsklædte terræn og danner en naturlig base for tribunepladserne, hvorfra man kan følge fodboldspillet. På denne side er facaden helt af glas, hvor den mod øst er lukket, klædt i messing og med en tung base.

Arkitekternes vision om farver, der ville få huset til at glide ind i den omgivende natur, var ledende for valg af materialer. Den tunge base skulle fremstå i jordfarver og have et udtryk som stablede klippesten. Stenene skulle have nuancer, der både passer til messingens nuværende gyldne farve og til den mørkere lød, den vil antage i løbet af fire-fem år. »Vi fandt de farver, vi søgte, ved at blande tre forskellige, mørke Kolumbasten, men det var Kolumbas fysiske form, der især overbeviste os. Vi ønskede nemlig en mursten, men i et usædvanligt format, der illuderer natursten. Som vi ser det, udgør de unikke Kolumbasten – der alle har en lidt forskellig form, struktur og farve – en helhed, der fremmaner billedet af en tung klippevæg i naturen«, fortæller arkitekt Edo Geesink.

Som besøgende oplever man, at arkitekternes visioner om at skabe optimale rammer for Vitesse er blevet til virkelighed. Bygningen er enkel, elegant og udtryksfuld og har en dynamisk appeal, der reflekterer husets funktion. Den konsekvente anvendelse af ægte og naturlige materialer knytter bygningen til omgivelserne og afspejler samtidigt husets helsefremmende dimension.

Træningsfaciliteter for Vitesse fodboldklub, Arnheim
Bygherre: B.V. Vitesse
Arkitekt: Geesink Weusten Architecten, Arnhem
Entreprenør: Veluwezoom Verkerk Bouw, Zevenaar
Ingeniør: Kuijpers Installaties Arnhem B.V., Arnhem
Sten: Blanding af K43, K48, K58
Tekst: Ida Præstegaard, arkitekt
Fotos: Luuk Kramer

VISUEL EFFEKT MED STEN I GRÅ NUANCER

NYOPFØRT BRANDSTATION I NORSKE SMESTAD ER ET FINT EKSEMPEL PÅ AT SELV ET GANSKE STORT BYGNINGSKOMPLEKS KAN BEARBEJDES ARKITEKTONISK, SÅ DET SYNER MINDRE.

En moderne brandstation har i kraft af sine driftsmæssige funktioner en anseelig størrelse, og når man som i norske Smestad vælger at opføre en ny brand- og redningsenhed midt i et eksisterende boligkvarter, er det selvfølgeligt at søge at udforme den store bygningsmasse, så den både respekterer og indpasser sig omgivelserne.

Denne mission er lykkedes projektets arkitekter, Link Arkitektur, ganske forbilledligt – via tre hovedgreb: Terrænets niveauspring og grundens krumning er dygtigt udnyttet til at skabe variation i grundplan, volumener og facader. Bygningsmassen er tydeligt underdelt i to bygningskroppe. Og endelig er der anvendt facadematerialer, som er almindelige i boligområder, nemlig tegl og træ. Resultatet er et imødekommende, kvalitetsbetonet bygningskompleks, der syner mindre, end det er.

Den 3000m² store bygning består af en rektangulær del, der huser garager til udrykningskøretøjer, værksteder og lager samt en krummet fløj med kontorer, opholds- og mandskabsrum.

De to bygningskroppe bindes sammen af et glasklædt indgangs- og foyerparti.

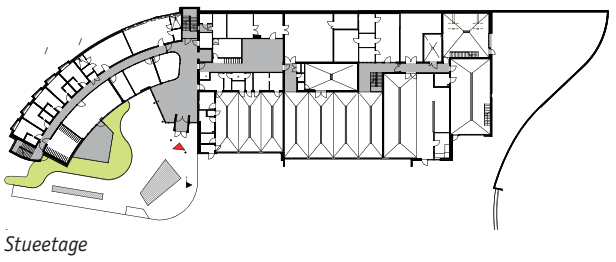
Mod den krumme Dalsveien fungerer facaden som støjskærm og fremtræder derfor som en forholdsvis lukket murstensflade, som ikke desto mindre opleves både levende og karakterfuld. Ikke mindst den valgte sten har bidraget hertil. Murværket er opført i D51 fra Petersen Tegl og fremstår i mørke, grålige nuancer med jordgrønne undertoner. Stenens blødstrøgne, rustikke udtryk tilfører fladen en velanbragt struktur og stoflighed, som yderligere fremhæves af facadens krumning. Elementer beklædt med oliebehandlet cedertræ skaber en effektfuld variation i facadens materialekarakter. Også arkitekternes bevidste brug af forskydninger i murfladen i form af bl.a. udkragede og tilbagetrukne vinduesbånd og et større, fremspringende vinduesparti, der trækker lys ind til brandstationens fitness-faciliteter, bidrager til at give bygningen et imødekommende udtryk. Brandstationens hovedindgang og alle vognporte er placeret i den modsatte facade, vendt mod parkerings- og manøvrearealet. Her fremstår bygningen faktisk tredelt – bestemt af funktionerne – og i det hele taget med en fin variationsgrad.

Den krumme kontorfløj i to plan er muret op i tegl. Denne del af bygningen er smallere end det tilstødende garageanlæg og i overgangen mellem de to volumener ligger det glasklædte indgangsparti.

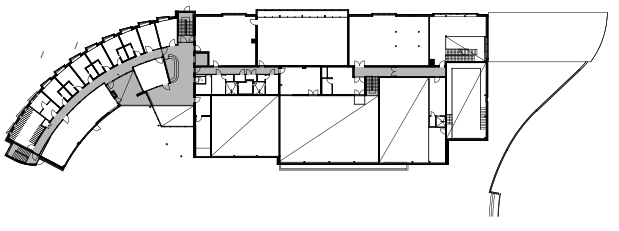
Garage- og værkstedsbygningen er opdelt i to, let forskudte enheder: Op mod indgangspartiet er placeret et cedertræsklædt garageanlæg til ambulancer, mens den sidste og største del af dette bygningsafsnit rummer de store, højloftede garager til brandbiler. Denne del af bygningen er som kontorfløjen opført i mur, brudt af mægtige garageporte. Alle vindues-, dør- og portrammer fremstår i en mørk grå tone, der klæder både murstenenes grålige farvespil og det gyldne, oliebehandlede cedertræ.

Mod Dalsveien fungerer facaden som støjskærm, og den er derfor udført som en forholdsvis lukket murstensflade. Murværket i D51 fremstår i grålige nuancer med jordgrønne undertoner.

Stueetage

1 sals plan

Smestad Brandstation, Oslo
Bygherre: Oslo Kommune ved Omsorgsbygg Oslo KF
Arkitekt: Link Arkitektur
Rådgivende ingeniører: Multiconsult AS
Sten: D51
Tekst: Tina Jørstian, arkitekt
Fotos: Nils-Petter Dale

< På ankomstsiden er brandstationen tredelt med den krumme, murede kontorfløj og garageanlægget placeret på hver sin side af indgangspartiet i glas.

< Elementer beklædt med oliebehandlet cedertræ skaber en effektfuld variation i facaden.

Som nævnt indledningsvis er det lykkedes arkitekterne at nedbryde og variere det store bygningskompleks, så det indpasses harmonisk i det boligbebyggede område. De relativt mørke, murede facader bidrager yderligere til at minimere bygningsvoluminerne – ikke de facto, men i overensstemmelse med det visuelle fænomen, at mørk gør mindre.

Stenens blødstrøgne, rustikke udtryk tilfører fladen struktur og stoflighed.

Bygningsafsnittet længst mod øst rummer de store, højloftede garager til brandbiler.

< Der er skabt forskydninger i murfladen ved hjælp af udkragede vinduesbånd og ét større, fremspringende vinduesparti, der trækker lys ind til brandstationens fitness-faciliteter.

Arkitema udviklede et formsprog og en række bygningsprincipper til retsbygningen i Herning, som blev genanvendt i de tre efterfølgende retsbygninger.

Murkronen på bygningerne er beskyttet af et kraftigt profil i rå aluminium, der gør en dyd af den nødvendige detalje.

VARIATIONER OVER ET TEMA

FIRE NYE RETSBYGNINGER OPFØRT RUNDT OMKRING I DANMARK ER ARKITEKTONISK OG BYGGETEKNISK I FAMILIE, MEN TILPASSET HVER DERES KONTEKST.

HERNING

HOLBÆK

KOLDING

HOLSTEBRO

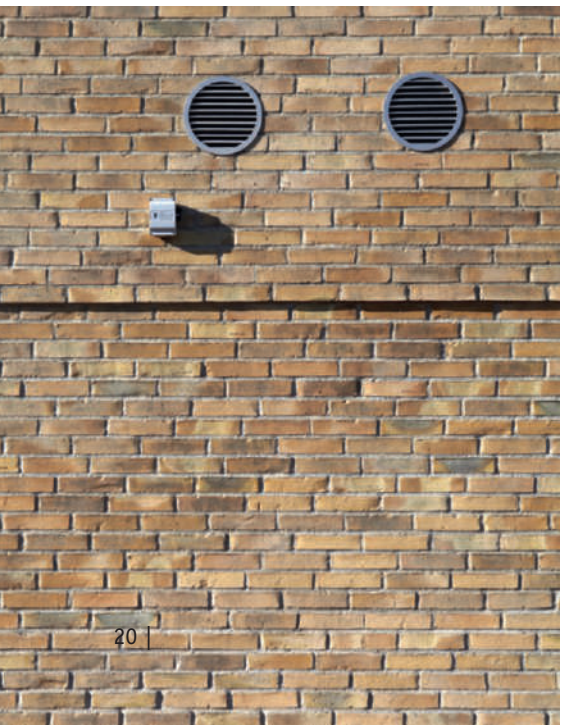
Tegnestuen Arkitema vandt i 2009 konkurrencen om hele fire retsbygninger, som i løbet af 2012 er blevet opført i henholdsvis Herning, Holstebro, Kolding og Holbæk. Retskredsreformen fra 2007 betød, at 82 byretskredse blev lagt sammen til de nuværende 24 – hvorfor der blev behov for nye og større retsbygninger.

I opdraget lå der ingen tanke om at etablere et arkitektonisk slægtskab bygningerne imellem, eftersom de fire kontekster og lokalplaner er ganske forskellige. Men det var et klart ønske, at retsbygningerne alle skulle udstråle værdighed og autoritet og samtidig understøtte retten som en imødekommende og åben organisation. Arkitema tænkte derfor ikke som udgangspunkt i at ensrette de fire bygninger, men startede med at udvikle en retsbygning specifikt til Herning.

Her skulle den nye bygning til den ene side møde 1½-etages byhuse og i den modsatte ende af grunden 3-etages erhvervsbygninger. Arkitekterne lod bygningen aftrappe gradvist fra den store til den lille skala – en disposition, der også afspejler de varierede rumtyper. Det officielle minimumskrav til loftshøjden i retssalene er 4,5 meter, hvorimod bygherren ønskede beherskede 2,8 meter til loftet i kontorafsnittene. Bygningen skulle desuden imødekomme kravet om, at man ikke må kunne kigge ind i retssalene udefra, hvorfor disse rum er belyst primært med højt placeret, 'lånt' sidelys fra gangarealerne, der ligger ud mod facaden.

I takt med at Arkitema tog fat på de tre andre retsbygninger – med mange sammenfaldende krav til indretning og logistik – opstod tanken om at møde de forskelligartede kontekster med samme arkitektoniske princip og

Valget af en klassisk gul tegl udtrykker ved sin almindelighed demokrati og nærhed til borgeren.

De fire retsbygninger er udført med en facadetype, der stabler horisontale bånd, som skiftevis er gennemgående og har udstansede vinduesåbninger.

Retslokalerne kræver lukkede facader, men bygningernes vinduesbånd er teknisk forberedt, så der nemt kan isættes vinduer, hvis husene en dag skulle overtages af lejere, der har behov for dagslys.

Løsningen med horisontale bånd gør det enkelt at variere bygningshøjden i husets forskellige afsnit.

Fire retsbygninger i Herning, Kolding, Holstebro og Holbæk
Bygherre: Slots- og Ejendomsstyrelsen
Arkitekt: Arkitema
Landskab: Arkitema
Ingeniør: Bascon
Totalentreprenør: A. Enggaard
Sten: D32

Tekst: Nini Leimand, arkitekt maa, erhvervs Phd, adjunkt
Det Kongelige Danske Kunstakademi,
Fotos: Thomas Mølvig

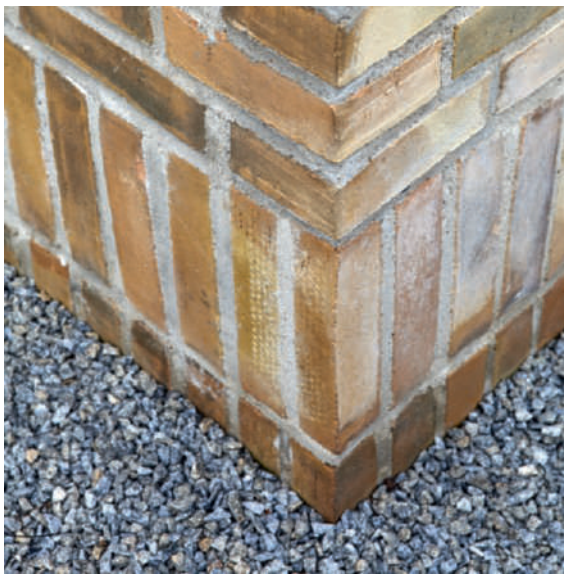
materialekarakter, som blev udviklet i forbindelse med Herning-projektet. Løsningen blev at udarbejde en facadetype, der "stabler" horisontale bånd, der er skiftevis gennemgående og udstansede med vinduesåbninger. Denne strategi gør det muligt at variere bygningshøjden i husets forskellige afsnit afhængigt af rummenes forskellige loftshøjder.

At der skulle opføres fire bygninger dannede økonomisk basis for at dyrke bygningernes knudepunktsdetaljer – og vejen var banet for at udvikle en rendyrket byggeteknisk løsning for de stablede bånd. Hvert andet facadebånd består således af ubrudt hovedmurværk, hvis nederste skifte udgøres af en teglbjælke ophængt i galvaniserede murværkskonsoller monteret til betonbagmurselementer. Sidstnævnte fungerer ydermere som overliggere for vinduerne i rå aluminium, der ligger godt beskyttet i de mellemliggende bånd.

Som facademateriale besluttede Arkitema sig for murstenen, der i al sin enkelthed inkarnerer 'stablingens' princip. Valget faldt på en håndstrøgen gullig tegl – et klassisk, dansk byggemateriale, der netop gennem sin almindelighed udtrykker demokrati og nærhed til borgeren. Den gule tegl, som oprindeligt blev betragtet som den mindre fine i forhold til den røde, var ofte den sten, der blev brugt mod baggårde. Det har appelleret til Arkitema, at den gule tegl således synes at have en djærvhed og en ydmyghed boende i sig.

Overordnet kan de nye retsbygninger karakteriseres som en typologi bestående af fire robuste, stilfærdige søstre med underspillede kvaliteter, man får lyst til at afkode.

Bygningerne møder jorden med et standerskifte – en smuk og klassisk muret detalje.

Husets facader er opmuret med en mørtel med et stort kalkindhold, der giver bevægelighed i de store murflader, som ikke kan opnås med cementbaseret mørtel. Husets sokler er muret med cementmørtel.

> Det var målet at retsbygningerne skulle udstråle værdighed, autoritet og imødekommenhed.

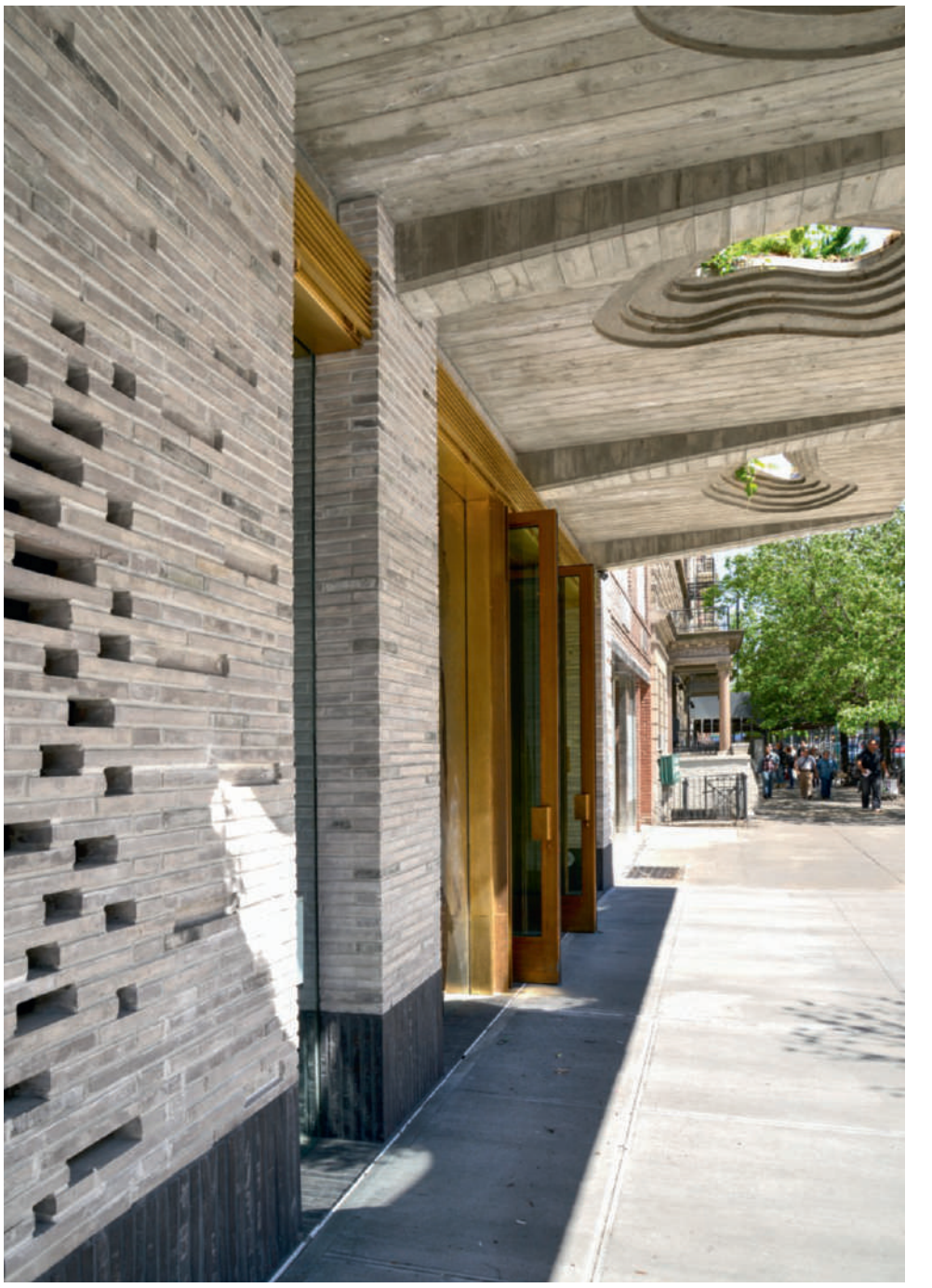
Det var målet, at den nye bygning indpassede sig i omgivelserne, og at den arkitektonisk skabte forbindelsesled mellem kvarterets historiske og nyere bygninger.

Alle nye bygninger i New York er underlagt loven om zoning, der dikterer en aftrapning af bygningskroppene, som forhindrer, at byens gader ligger i evig skygge.

Ved indgangspartiet er der skabt et dekorativt hulmønster i facadens løberforbandt. Organisk formede huller i baldakinen lader dagslyset slippe ned på fortorvet.

Der hører altaner til flere af bygningens lejligheder.

345 MEATPACKING

PÅ 14. GADE PÅ MANHATTAN STÅR EN HELT NY BEBOELSESEJENDOM. OPFØRT I GEDIGNE MATERIALER, MED FAGLIG STOLTHED OG OMTANKE FOR SINE OMGIVELSER.

På den sydvestlige side af Manhattan, lige nord for Greenwich Village, finder man New Yorks gamle Meatpacking District. I hundrede år lå her engrosvirksomheder, hvor dyrekroppe blev parteret, pakket og sendt ud til butikkerne. I dag er kun få af slagterierne tilbage, og en del af kvarteret er erklæret bevaringsværdigt. Det beskytter mange af de gamle bygninger i området mod nedrivning, og de er nu i stort tal blevet lavet om til smarte butikker, restauranter, cafeer og natklubber.

I den nordlige udkant af området, på 14. gade, ligger dog et nyopført byhus, der på flere måder skiller sig ud. Med sine 11 etager, og en taghave øverst, rager det markant op over det meste af gadens øvrige bebyggelse. Og selv om bygningen indeholder 37 ejerlejligheder, inklusive fem penthouses, foruden to forretninger i gadeplan, så ligner det ikke en almindelig ejendom i New York. Designet er ganske anderledes, både når man ser på de store linjer, og når man kigger det efter i detaljerne.

På afstand ser huset ud til at vokse organisk op af stenbroen. Det nederste volumen står som en tyk, lysegrå skal i tegl, der øverst aftrappes mod vest. Ud af toppen på denne solide struktur vokser en elegant boks i bronze og glas, tre etager høj. Denne øverste konstruktion er trukket tilbage fra den murede facade, hvilket både giver et elegant look og plads til et antal terrasser. Desuden rager det smalle elevatortårn, indkapslet i et galvaniseret metalgitter, yderligere et par etager op i vejret.

Går man tæt på bygningen afsløres en række delikate, stoflige detaljer, der stærkt bidrager til fornemmelsen af kvalitet. For det første er der anvendt Kolumbasten kombineret med mursten i Flensborgformat, og for det andet er murværket udført med små finurlige detaljer, såsom en ændring af mønsteret ved husets hjørner og forskellige reliefvirkninger på facaden i gadeniveau.

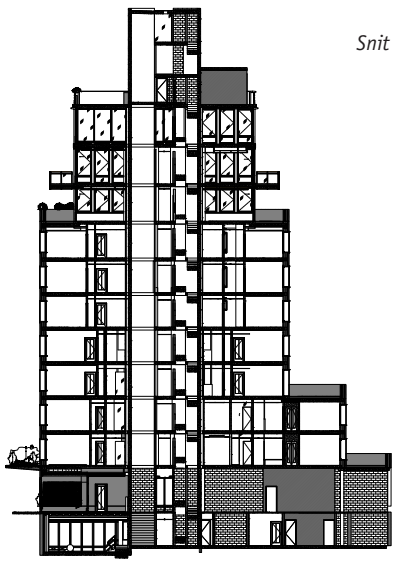
Brugen af murværk i høj kvalitet var et stort ønske hos arkitekt- og udviklingsfirmaet DDG. Som arkitekt og partner Peter G. Guthrie forklarer: »Vores mål var at skabe en bygning forankret i kvarterets ånd, og som alligevel kunne rage betydeligt op over vore naboer mod vest. Vi havde brug for at bygge bro mellem det gamle og det nye, så vi vævede bymiljø, tegl og bronze sammen, så det kunne gå op i en højere enhed med husets overordnede program«.

I det hele taget har netop stofligheden og detaljerne fået stor betydning for byggeriets succes. Blandt andet er den støbte betonmarkise over fortovet, der løber i hele bygningens længde, udført med både reliefvirkninger og organisk formede åbninger hvor igennem beplantningen ovenpå skal komme til syne.

I et enkelt greb er DDGs nye bygning formet med et aftrappet, stort volmen i håndlavede mursten og et penthouse udført i glas og bronze. Øverst rager det smalle elevatortårn – indkapslet i et galvaniseret metalgitter – yderligere et par etager i vejret.

Ellers er 345 Meatpacking-bygningen behagelig fri for overflødige detaljer. Den står som en raffineret og funktionel medspiller til de omkringliggende ældre ejendomme.

345 Meatpacking, Beboelsesejendom, NY
Bygherre, arkitekt, entreprenør, administrator: DDG
Sten: K91, D91 i Flensborgformat
Tekst: Thomas Dickson, arkitekt, forfatter
Fotos: Tom Eckerle og DDG

Snit

Murerne i New York vænnede sig hurtigt til at arbejde med Kolumba, hvis rustikke format giver en stor tolerance, der er nem at arbejde med.

< I bygningens hjørner har hver 4. Kolumba fået en lille drejning – en detalje med stor effekt.

PETERSEN

UDGIVER

PETERSEN TEGL A/S
NYBØLNORVEJ 14
DK-6310 BROAGER
T: +45 7444 1236
E: INFO@PETERSEN-TEGL.DK
WWW.PETERSEN-TEGL.DK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
ANNETTE PETERSEN
ARKITEKT MAA
E: ANNETTE@ZINCK.INFO

REDAKTØR
IDA PRÆSTEGAARD
ARKITEKT
E: IPR@PETERSEN-TEGL.DK

LAYOUT
ZANGENBERG DESIGN

TRYK
ZEUNER GRAFISK

REPRO
EHRHORN OG HUMMERSTON

OPLAG
97.000

HVOR INTET ANDET ER ANFØRT ER ARTIKLER OG TEKSTER SKREVET AF IDA PRÆSTEGAARD ARKITEKT/ REDAKTØR

KONSULENTER PETERSEN TEGL

DANMARK ØST
CHRISTIAN TEITUR HARRIS
T: +45 2463 9235
E: CTH@PETERSEN-TEGL.DK

DANMARK VEST OG FYN
TORBEN SCHMIDT
T: +45 2028 4355
E: TSC@PETERSEN-TEGL.DK

TYSKLAND VEST
REINHARD BAASCH
T: +49 170 4818 870
STEPHAN BAASCH
T: +49 170 2705 530
E: STEPHANBAASCH@GMX.DE

TYSKLAND ØST
HARTMUT REIMANN
T: +49 170 5565 792
E: HARTMUTREIMANN@HOTMAIL.DE

TYSKLAND SYD/NRW
SCHWEIZ TYSKTALENDE DEL
ØSTRIG
BACKSTEIN-KONTOR GMBH
T: + 49 221 546 33 99
E: INFO@BACKSTEIN-KONTOR.DE

HOLLAND
PETERSEN BENELUX
BJÖRN LUCASSEN
T: +31 (0) 652362168
E: BLU@PETERSEN-TEGL.DK
LINEKE LUCASSEN
T: +31 (0) 622529266
E: LLU@PETERSEN-TEGL.DK

BELGIEN/LUXEMBOURG
PETERSEN BENELUX
BJÖRN LUCASSEN
T: +31 (0) 652362168
E: BLU@PETERSEN-TEGL.DK

POLEN
CENTRUM KLINKIERU SCHÜTZ
T: +48 58 56 37 201
E: BIURO@CENTRUM-KLINKIERU.PL

ØVRIGE ØSTEUROPA OG ITALIEN
INGRID KATHRIN GROKE
T: +45 2047 9540
E: IKG@PETERSEN-TEGL.DK

EKSPORT - GENERELT

NORGE
MUR DIREKTE AS
SIMEN BØE
T: +47 2339 2010
E: POST@MURDIREKTE.NO

SVERIGE
TEGELMÄSTER AB
T: +46 40 542 200
E: MAIL@TEGELMASTER.SE

KONSULENTER - ØVRIGE

EKSPORT
USA/UK/ØVRIGE LANDE
STIG H. SØRENSEN
T: +45 4014 1236
E: SHS@PETERSEN-TEGL.DK

PETER G. GUTHRIE:

OM VORES ELSKEDE MURSTEN

I vores jagt på det rigtige byggemateriale til vores projekt, 345 Meatpacking, var vi klar over, at det var mursten, vi skulle have, men vi havde ingen idé om, hvordan vi skulle opnå de ønskede, arkitektoniske mål. Vi havde brug for et materiale, der på én gang kunne udtrykke håndværkstradition og nutidighed. Et materiale, der var enkelt og nemt at bruge, både af hensyn til økonomien og fordi vi ønskede enkelthed og ærlighed i arkitekturen.

Vi havde set Petersen mursten i en galleribygning på Manhattan, og vi var betagede og meget imponerede af stenens dimensioner og udtryk. Vi havde set billeder af Peter Zumthors Kolumba Museum, der fangede os. Men det var først, da vi besøgte teglværket i Broager, at vi blev klar over, at vi havde fundet det perfekte materiale og den perfekte partner til vores projekt. Efter at have oplevet processen med at fremstille mursten fra råmateriale til håndformning og brænding – og endda selv have lavet mursten – fik vi mulighed for at se en murprøve i fuld størrelse af vores foretrukne murstenskombination, Flensborg og Kolumba.

Vi var solgt. Det var udslagsgivende, at vi havde oplevet fremstillingen og eksperimenteret med de forskellige overflader i 1:1. Vi havde fundet et produkt, der i den grad opfyldte vores vision om håndværk – at der på hver Kolumba ligefrem efterlades et fingeraftryk udtrykker essensen af en Petersen mursten.

Stenens varierede struktur og dens slanke, smalle dimension var også i fuldendt arkitektonisk harmoni med vores ønske om at forene nyt og gammelt i et enkelt materiale.

At det oven i købet viste sig at være nemt at mure med stenene gjorde det muligt for os at udforske nye arkitektoniske kombinationer og detaljer, der fremhæver samspillet mellem håndværk og produktion.

Ved at kombinere Flensborg og Kolumba – der er forskellige i udtryk og farve – havde vi mulighed for at variere det regelbundne og ensartede murværk, som dermed opnåede et endnu mere naturligt udtryk.

Disse mursten skaber det perfekte grundlag for at skabe kontrast til vores bronzebeklædte top og vinduer, det skinnende, lyse og metalliske imod det jordskabte, barske, solide murværk; begge elementer blødgjort af vores integrerede havearkitektur. Vi er stolte af kompositionen, og Petersen murstenene var den første og vigtigste komponent, der blev valgt.

Peter G. Guthrie
Arkitekt, leder, Design & Construction, DDG

Arkitektfirmaet DDG i New York er både bygherre og arkitekt på den nye bygning på 14. gade, der form- og materialemæssigt markerer sig smukt i gadebilledet. Foto: Tom Eckerle